

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 89/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. L. M., O., Č., zastúpeného advokátom Mgr. M. M., Č., ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 93/05 a jeho uznesením z 23. apríla 2009, postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CoE 31/2009 a jeho uznesením z 25. februára 2010, ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 149/2010 a jeho uznesením z 11. apríla 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. L. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2011 doručená sťažnosť Ing. L. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorá bola na výzvu ústavného súdu doplnená podaním doručeným 18. októbra 2011 a ktorou namietal porušenie svojich

základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Vranov nad Topľou v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 93/05 a jeho uznesením z 23. apríla 2009 (ďalej len „okresný súd“ a „uznesenie okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CoE 31/2009 a jeho uznesením z 25. februára 2010 (ďalej len „krajský súd“ a „uznesenie krajského súdu“), ako aj postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 149/2010 a jeho uznesením z 11. apríla 2011 (ďalej len „najvyšší súd“ a „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti, jej doplnenia a príloh k nim pripojených vyplýva, že sťažovateľ bol oprávneným v exekučnej veci vedenej proti Obci H. (ďalej len „povinná“) o vymoženie 865 135 Sk s príslušenstvom. Okresný súd na návrh povinnej na zastavenie exekúcie napadnutým uznesením exekúciu zastavil s poukazom na § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, podľa ktorého súd exekúciu zastaví, ak exekúciu vyhlási za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať. Tento postup okresný súd odôvodnil tým, že *„V rámci civilného konania išlo o uplatnenie práva právnickej osoby - podnikateľa voči obci, teda o obchodno-právny vzťah s tým, že nakoľko pohľadávky a faktúry sú z roku 1992, je potrebné na uvedené pohľadávky aplikovať Obchodný zákonník, ktorý je účinný od 1.1.1992... . Súd prihliadol na námietku premlčania vznesenú povinnou v rámci exekučného konania a tým, že oprávnený podal návrh na vykonanie exekúcie až dňa 1.3.2005, podaným návrhom žiadal vymáhať už premlčaný nárok ako to vyplýva z vyššie špecifikovaných premlčacích lehôt (tieto okresný súd posudzoval zvlášť vo vzťahu k jednotlivým čiastkam vymáhanej istiny tak ako nastala ich splatnosť, pozn. ústavného súdu). Teda v predmetnej veci existuje dôvod, pre ktorý exekúciu nie je možné vykonať, súd vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil exekučné konanie.“* Krajský súd na odvolanie sťažovateľa napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil. Najvyšší súd sťažnosťou napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa podané proti potvrdzujúcemu uzneseniu krajského súdu ako neprípustné odmietol.

3. Sťažovateľ poukazuje na to, že: „*Odvolací ani dovolací súd vôbec nevzal do úvahy odvolacie a dovolacie námietky sťažovateľa a tvrdenie žalobcu (správne oprávneného, pozn. ústavného súdu) aj o tom, že základ právneho vzťahu účastníkov je daný hospodárskou zmluvou z roku 1988 a právny vzťah založený hospodárskou zmluvou sa spravuje Hospodárskym zákonníkom, že teda vec je nutné i po 01.01.1992 posudzovať len podľa Hospodárskeho zákonníka a nie podľa Obchodného zákonníka. Odvolací súd len zopakoval chybu okresného súdu a vec posúdil podľa nesprávnej právnej normy a tým sú jeho skutkové právne závery nesprávne, jeho právne posúdenie veci nemôže obstať, oba súdy postupovali neústavne a porušili právo žalobcu na spravodlivý proces. K tvrdeniam žalobcu súdy nevykonali ani žiadne dokazovanie, nezisťovali skutkový stav, nevysvetlili prečo ignorujú skutkové tvrdenia žalobcu a prečo nevyhodnotili ním navrhované dôkazy k preukázaniu skutočnosti, že základom právneho vzťahu účastníkov je hospodárska zmluva z roku 1988.*

Odvolací ani dovolací súd nevzal vôbec do úvahy, že okresný súd postupoval nesprávne nielen tým, že nezistil skutkový stav veci úplne a dostatočne a tento neúplný a nedostatočne zistený skutkový stav nesprávne právne posúdil, ale aj tým, že konanie trpí procesnými vadami.

Súdy pochybili tým, že boli povinné zaslať oprávnenému návrh na zastavenie exekúcie podaný povinným vo februári 2009 na vyjadrenie. Ani jeden súd žalobcovi nezaslal cit. návrh na vyjadrenie a rozhodovali o veci bez znalosti stanoviska žalobcu. Súdy opomenuli relevantnú skutočnosť, že v rokoch 1998 - 2004 bolo riadne vedené exekučné konanie na základe platobného rozkazu Krajského súdu v Košiciach 9 Cb 1832/96 (Okresný súd V., č. k. Er 492/98). Súdy potom nesprávne posúdili skutočnosť plynutia premlčacej lehoty, keďže premlčacia lehota počas exekučného konania neplynula (6 rokov). Žiadny z navrhnutých dôkazov súdy nevykonali a ani nevysvetlili prečo tak konali, čo sa v ustálenej rozhodovacej praxi súdov považuje za odňatie možnosti konať pred súdom a porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu.

Súdy opomenuli aj skutočnosť, že oprávnený podal návrh na exekúciu 13. 01. 1998, a preto premlčacia lehota nemohla v dobe od 13.01.1998 do 20.07.2004 plynúť (počas exekučného konania Er 492/98). Podľa exekučného titulu sa vykonávala riadna exekúcia a ak by súd nesprávne a nezákonne rozhodol, vykonávala by sa doteraz. Skutočnosť, že

návrh na exekúciu bol oprávnený nútený podať znova v roku 2005, bola zavinená nesprávnym a nezákonným postupom súdu a nie oprávneným.

Súdy pochybili zásadným spôsobom, a to aplikovaním právnej normy, ktorá sa na daný prípad nevzťahuje. Oprávnený argumentoval, že základ vzťahu pôvodného veriteľa povinného, teda š.p. I. bol daný Hospodárskym zákonníkom, pretože základ vzťahu je daný Hospodárskou zmluvou z roku 1988 č. 30/88, kedy si povinný dojednal dodávku čističky odpadových vôd s E., š.p., ktorému bola I. pôvodne subdodávateľom. V rokoch 1991 - 1992 I. prevzala fakturáciu technologických časti ČOV a účtovala povinnému samostatne (viď. faktúry z rokov 1992- 1993), avšak žiadny nový či iný vzťah medzi I. a povinným nevznikol. Základom je Hospodárska zmluva č. 20/88 a vzťahy povinného tak s E. tak i s I. sa vždy riadili Hospodárskym zákonníkom, pretože zmluvné vzťahy vznikli v roku 1988, teda pred účinnosťou Obchodného zákonníka... . Je porušením práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak oba súdy navrhované dôkazy preukazujúce tvrdenia žalobcu nevykonali, neodôvodnili ich nevykonanie a nevyhodnotili... . Súdy opomenuli skutočnosť, že v rokoch 1994-1997 povinný viackrát svoje záväzky uznal voči I. aj oprávnenému. V súlade s § 131b bod 6 Hospodárskeho zákonníka plynie 10-ročná premlčacia lehota odo dňa doručenia uznania záväzku. V roku 1996 oprávnený podal žalobu a právo oprávneného bolo za tejto právnej a skutkovej situácie potom priznané rozhodnutím - Platobným rozkazom Krajského súdu v Košiciach z 21. 10. 1997, č. k. 9 Cb 1832/96-34, ktorý nadobudol právoplatnosť. Podľa ustanovenia § 131b bod 5 Hospodárskeho zákonníka, ak by bolo právo priznané právoplatným rozhodnutím príslušného orgánu, je premlčacia lehota 10-ročná a začína plynúť odo dňa, kedy malo podľa rozhodnutia plnenie nastať. Námietka povinného by bola úspešná za predpokladu, že exekučné konanie by nebolo začaté do decembra 2007. To sa však nestalo, konanie bolo začaté návrhom oprávneného na vykonanie exekúcie v roku 2005.“

4. V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ poukazuje na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky (a cituje z nej) a Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) konštatujúc, že všeobecné súdy, ktoré mali porušiť jeho práva, postupovali v rozpore z citovanou judikatúrou, a preto sú ich rozhodnutia ústavne nekonformné a neakceptovateľné. V nadväznosti na argumentáciu uvedenú v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd jeho

sťažnosti vyhovel, vyslovil porušenie označených práv postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu v označených konaniach, zrušil ich napadnuté uznesenia, zaviazal ich nahradiť mu trovy konania a zaplatiť primerané finančné zadostučinenie v sume 4 500 €. Súčasne žiadal, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutých uznesení všeobecných súdov a aby:

„- prikázal okresnému súdu nepokračovať v porušovaní základných práv a slobôd tým, že zakáže okresnému súdu jeho neústavné a nezákonné tvrdenie, že právoplatný platobný rozkaz Krajského súdu Košice č. k. 17 Rob 1361/97 z 27.6.1997 neexistuje alebo bol zrušený, keď o totožnej veci už bolo právoplatne rozhodnuté v konaní okresného súdu č. k. 1 T 197/2004 a platobný rozkaz 17 Rob 1361/1997 z 27.6.1997 bol riadne doručený a je právoplatný.

- zakázal okresnému súdu pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd tým, že zakáže okresnému súdu prejednať znovu otázku existencie a právoplatnosti platobného rozkazu 17 Rob 1361/1997 z 27.6.1997, pretože o tejto otázke už bolo právoplatne rozhodnuté v konaní okresného súdu 1 T 197/2004 a uvedený platobný rozkaz bol riadne doručený a je právoplatný, preto je potrebné v exekúcii pokračovať.“

II.

5. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie v sťažnosti označených práv sťažovateľa postupom a uzneseniami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu

8. Ústava nezakotvuje ústavný súd ako jediný a výlučný orgán ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb. V zmysle princípu subsidiarity formulovaného v čl. 127 ods. 1 ústavy (ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd) nemal ústavný súd právomoc preskúmať uznesenie okresného súdu, pretože právomoc rozhodnúť o ochrane práv sťažovateľa, ktoré ním mohli byť porušené, mal v rámci riadneho inštančného postupu krajský súd na základe ním podaného odvolania. Sťažnosť bola preto v tejto časti odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie.

K namietanému porušeniu práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu

9. Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že tento vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom

najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

10. Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní preskúmal zvyšnú časť sťažnosti aj z hľadiska toho, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj absencia ústavnoprávneho rozmeru namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu.

11. Sťažovateľ namieta, že v predmetnej exekučnej veci krajský súd spolu s najvyšším súdom porušili jeho v sťažnosti označené práva najmä tým, že:

a) zopakovali chybu okresného súdu, ktorý vec posudzoval podľa Obchodného zákonníka, a nie podľa Hospodárskeho zákonníka, a v tomto smere nedostatočne zistili skutkový stav,

b) nebol vyzvaný na vyjadrenie k návrhu povinnej na zastavenie exekúcie pred rozhodnutím okresného súdu o zastavení exekúcie,

c) nezohľadnili prechádzajúci priebeh exekúcie v rokoch 1998 až 2004.

12. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia po uvedení podstatných dôvodov uznesenia okresného súdu a dôvodov odvolania sťažovateľa na vlastné odôvodnenie uznesenia uviedol:

„V danom prípade súd prvého stupňa vyhlásil exekúciu za neprípustnú z dôvodu, že oprávneným uplatnený nárok je premlčaný v zmysle § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka a povinný vzniesol námietku premlčania na ktorú musel prihliadnuť. Podľa § 408 ods. 1 Obchodného zákonníka, bez ohľadu na iné ustanovenia tohto zákona sa skončí premlčacia doba najneskôr po uplynutí 10 rokov odo dňa, keď začala po prvý raz plynúť. Námietku premlčania však nemožno uplatniť v súdnom alebo rozhodcovskom konaní, ktoré začalo pred uplynutím tejto lehoty.

Podľa § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka, ak bolo právo právoplatne priznané v súdnom alebo rozhodcovskom konaní neskôr ako tri mesiace pred uplynutím premlčacej doby alebo po jej uplynutí, možno rozhodnutie súdne vykonať, ak sa konanie o jeho výkone začalo do troch mesiacov odo dňa, keď sa mohlo začať.

Obmedzenie premlčacej doby je upravené v záujme právnej istoty účastníkov obchodných vzťahov, najmä v prípadoch nárokov, ktorých trvanie je v dôsledku všeobecného obmedzenia premlčacej doby jednoznačne limitované. Maximálna dĺžka premlčacej doby je ustanovená na 10 rokov. Začiatok sa počíta odo dňa, keď premlčacia doba začala plynúť po prv v raz. Na priebeh desaťročnej premlčacej doby nemá vplyv jej spočívanie. Takisto všetky predĺženia premlčacej doby, ktoré Obchodný zákonník umožňuje sú limitované maximálnou desaťročnou premlčacou dobou. Túto dobu nemôžu strany v žiadnom prípade meniť ani ju vylúčiť, je záväzná...

Podľa § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka sa rieši otázka výkonu rozhodnutia pri premlčaní, ku ktorému dochádza uplynutím desaťročnej lehoty. Ak bolo právo právoplatne priznané v súdnom alebo rozhodcovskom konaní a to neskôr ako tri mesiace pred plynutím premlčacej doby alebo po uplynutí premlčacej doby. V oboch prípadoch možno rozhodnutie súdu vykonať. Jedinou podmienkou je, že konanie o jeho výkone sa začalo do troch mesiacov odo dňa, keď sa mohlo začať. Ustanovenie je kogentné.

Ako bolo v predmetnej veci zistené, premlčacia doba na uplatnenie práva začala plynúť od splatnosti jednotlivých faktúr, t. j. od 26.8.1992. Právo bolo priznané platobným rozkazom Krajského súdu v Košiciach 9Cb 1832/96 zo dňa 21.10.1997. Oprávnený viedol

exekúciu na vymôžeme nároku z predmetného exekučného titulu v konaní Okresného súdu vo V. vedenom pod sp. zn. Er 492/98. Predmetné konanie bolo právoplatne zastavené 5.8.2004 podľa § 57 ods. 2 Exekučného poriadku. Nový návrh na vykonanie exekúcie z tohto exekučného titulu podal oprávnený dňa 1.3.2005. Premlčacia lehota teda začala plynúť splatnosti jednotlivých faktúr a skončila tak, ako to ustálil súd prvého stupňa, teda u najneskoršej faktúry 24.7.2004... Po právoplatnom zastavení exekúcie v tomto konaní však začala plynúť oprávnenému nová 3 mesačná lehota na začatie konania, pri ktorej už nebolo možné prihliadnuť na spočítvanie lehoty z pôvodného konania. Pre úspešné a včasné začatie exekúcie bolo potrebné nový návrh podať do 5.11.2004 v súlade s ustanovením § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka, aby nárok bolo možné opätovne vymáhať. Oprávnený podal nový návrh na vykonanie exekúcie dňa 16.3.2005, po uplynutí 10 ročnej maximálnej lehoty a za týchto okolností už súd prvého stupňa musel prihliadnuť na námietku premlčania a nemohol premlčané právo v rámci exekučného konania vymáhať v prospech oprávneného.

So zreteľom na uvedené ako aj správne rozhodnutie súdu prvého stupňa o trovách exekúcie odvolací súd postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p. uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne.

13. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol, pričom na jeho odôvodnenie v podstatnom uviedol:

„K naplneniu princípu kontradiktórnosti je potrebné, aby účastník mal k dispozícii stanovisko protistrany a zároveň, aby mal možnosť a priestor podať k takémuto stanovisku svoje vyjadrenie, ktoré zas dostane k dispozícii protistrana. Z obsahu exekučného spisu síce nevyplýva, aby návrh povinného na zastavenie exekúcie bol doručený na vyjadrenie oprávnenému skôr, ako o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení rozhodol exekučný súd, oprávnený mal však právnu možnosť namietat' rozhodnutie súdu o vyhlásení neprípustnosti exekúcie založenej na námietke o premlčaní uplatneného práva povinnou v riadnom opravnom prostriedku - v odvolaní proti uzneseniu exekučného súdu o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a jej zastavení, túto možnosť v plnom rozsahu využil, keď uviedol z akých dôvodov nepovažuje za dôvodnú námietku o premlčaní uplatneného práva resp. z akých dôvodov nepovažuje rozhodnutie súdu prvého stupňa za správne, čím došlo k zhojeniu tohto nedostatku v ďalšom priebehu konania (v konaní o odvolaní). Z uvedeného

plynie, že princíp kontradiktórnosti konania vymedzený konkrétnou námietkou oprávneného porušený nebol...

Zastavenie exekúcie je jedným z procesných prostriedkov ochrany účastníkov exekučného konania, predovšetkým povinného. Zákon umožňuje exekúciu zastaviť návrh ako aj bez návrhu (58 ods. 1 Exekučného poriadku). Medzi prípady zastaveniu exekúcie bez návrhu (ex officio) patri aj dôvod jej zastavenia vyplývajúci z § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku (t. j. ak exekúciu súd vyhlási za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať). Súdna prax i odborná akademická verejnosť pripustila za dôvod podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku i premlčanie pohľadávky priznanej rozhodnutím, ktoré je exekučným titulom, t.j. premlčaním judikovaného práva uplynutím času, pri ktorom pohľadávka nezaniká, len sa oslabuje, za predpokladu, že povinný sa premlčania dovoľá. (viď R 21/1981 obdobne napr. Mazák, J.: Komentár k Exekučnému poriadku, Eurounion, 1995, Krajčo, J.: Komentár Exekučný poriadok, Eurounion, 2009, strana 207). Uplatnenie (dovolanie sa) námietky premlčania v exekučnom konaní nemožno povinnému uprieť. Na jej uplatnenie je súd povinný prihliadať v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania. Z týchto dôvodov neobstoja námietka oprávneného ohľadne nesprávnosti postupu súdov, ak tieto v exekučnom konaní prihliadali na hmotnoprávny úkon povinnej o uplatnení námietky premlčania vymáhanej pohľadávky potom, čo už bolo rozhodnuté o jej námietkach proti exekúcii (§ 50 - § 51 Exekučného poriadku).

Pokiaľ oprávnený namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k vypořádaniu sa s jeho odvolacími námietkami, treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces... Predmetné odôvodnenie v uvedenej časti nemá znaky ľubovôle a náhodnosti. V dôvodoch rozhodnutia súdu prvého stupňa s ktorými sa stotožnil v celom rozsahu i odvolací súd bol vysvetliteľným - pozitívnym spôsobom kvalifikovaný základ posudzovaného právneho vzťahu (jeho obchodnoprávny charakter), nad jeho rámec už súdy neboli povinné tento nevyhraničovať tiež negatívnym spôsobom, t. j. z akých dôvodov sa nejedná o iný druh právneho vzťahu (napr. o vzťah hospodárskoprávny, či občianskoprávny a pod.). Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu dáva náležité

odpovede na všetky podstatné (reálne a preukázané) odvolacie námietky oprávneného, najmä však na námietky o behu (resp. spočívani) premlčacej doby vzhľadom na exekučné konanie vedené pred Okresným súdom vo V. pod sp. zn. Er 492/98 i na uznanie dlhu povinnou v rokoch 1994 - 1997; vysvetlil kedy začala plynúť 10 ročná premlčacia doba v zmysle § 408 ods. 2 Obchodného zákonníka, kedy táto uplynula a čo (ne)malo vplyv na jej plynutie. Dovolateľom prezentovaný charakter hospodársko-právneho vzťahu vymáhaného práva medzi oprávneným a povinnou (i v odvolacom konaní) je vyvodzovaný z tvrdenia, podľa ktorého pôvodný veriteľ povinného (I. š.p.) mal byť subdodávateľom spoločnosti E., š. p., ktorá mala s povinnou uzavrieť hospodársku zmluvu; v rokoch 1991-1992 spoločnosť I., š. p., mala tiež prevziať fakturáciu technologických častí Č. a sama účtovať povinnej. Z uvedeného je zrejmé, že oprávnený derivatívnym spôsobom (na základe vzťahu tzv. „subdodávky a prevzatia fakturácie“) odvodzuje charakter právneho vzťahu medzi pôvodným veriteľom a povinnou, ktorému mala predchádzať hospodárska zmluva. Dovolateľ bližšie nekonkretizuje ani nevysvetľuje právne prepojenie medzi hospodárskou zmluvou a „subdodávateľským“ vzťahom k nej a „prevzatím fakturácie“. Dovolateľom prezentovaný stav preto bez ďalšieho nedáva podklad pre závery, podľa ktorého sa jedná o relevantnú okolnosť pre rozhodnutie, na ktorú by boli súdy povinné vo svojich dôvodoch osobitne reagovať. Pre platný vznik i zmenu právnych vzťahov riadiacich sa Hospodárskym zákonníkom platil formálno-právny princíp. Jeho vyjadrením je i ustanovenie § 74 ods. 2 Hospodárskeho zákonníka, podľa ktorého na platnosť zmlúv a ostatných právnych úkonov organizácií sa vyžaduje písomná forma, pokiaľ právnymi predpismi alebo dohodou nebolo ustanovené inak. Prípadná existencia „subdodávateľského“ vzťahu alebo „prevzatie fakturácie“, bez ďalšieho (na prvý pohľad) nepreukazuje splnenie podmienok a vzniku platného hospodárskoprávneho vzťahu medzi spoločnosťou I. š.p. (pôvodným veriteľom) a povinnou. Oprávnený ako postupník s postúpenou pohľadávkou získal všetky práva s ňou spojené (§ 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka), vrátane práv požadovať po postupcovi predloženie listín preukazujúcich výšku, ako aj právny základ postúpenej pohľadávky. Vzhľadom k tomu dôkazné bremeno k tvrdeniam o charaktere postúpenej pohľadávky v konaní pred súdom zaťažuje postupníka. Oprávnený ako postupník však k svojim tvrdeniam nepredložil taký dôkaz (a to ani v dovolacom konaní), ktorým by vzhľadom na predpísanú formu právneho úkonu preukázal vznik tvrdeného právneho vzťahu.

Námietka dovolateľa, ktorou sa spochybňuje správnosť právneho záveru súdov (prvého stupňa i odvolacieho) v tom, že otázka premlčania vymáhaného nároku sa mala posudzovať podľa § 131b bod. 6 Hospodárskeho zákonníka, pretože základ právneho vzťahu vznikol na základe hospodárskej zmluvy je dovolacím dôvodom na ktorý dopadá § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p., t. j. napadnuté rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. K uvedenému je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie oprávneného podľa Občianskeho súdneho poriadku procesné neprípustné.“

14. Vychádzajúc z mantinelov možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov možno uviesť, že podľa ústavného súdu postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade nemohol porušiť jeho označené práva. Krajský súd dal sťažovateľovi v napadnutom rozsudku podrobnú odpoveď na to, prečo v jeho veci boli splnené zákonné podmienky na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku. Odôvodnenie uznesenia krajského súdu nevykazuje všeobecný charakter, v spojení s preskúmaným uznesením okresného súdu presne poukazuje na časové momenty premlčania vymáhaného práva na peňažné plnenie a primeraným spôsobom reaguje aj na odvolacie námietky sťažovateľa. Napriek tomu, že v odôvodnení svojho uznesenia sa krajský súd z pohľadu ústavného súdu mohol presvedčivejšie vyrovnáť s argumentáciou sťažovateľa o aplikovateľnosti Hospodárskeho zákonníka, túto skutočnosť zhojil najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia, ktorým pre neprípustnosť odmietol jeho dovolanie. Skutočnosť, že sťažovateľ

sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojim vlastným (m. m. I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajského súdu takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Rovnako vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie právneho názoru najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania sa nevyznačuje arbitrárnosťou, pričom argumentácia sťažovateľa uvedená v jeho sťažnosti nie je spôsobilá spochybniť opodstatnenosť záverov najvyššieho súdu, ktoré vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo odôvodnil. Ústavný súd nespochybňuje, že aj v dovolacom konaní sa vyžaduje, aby sa dodržali ústavnoprocenčné princípy spravodlivého súdneho konania upravené v čl. 46 až čl. 48 ústavy. Možnosť domáhať sa ich dodržiavania je však limitovaná v čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa tam uvedených práv možno domáhať len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú (v danom prípade sú to príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku). Na posúdenie prípustnosti dovolania je zásadne príslušný dovolací súd. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako prijal v tejto veci najvyšší súd, nemôže viesť k záveru o jeho zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojim vlastným. Podľa ústavného súdu však posúdenie prípustnosti dovolania zo strany najvyššieho súdu in concreto zodpovedá konštantnej súdnej praxi, ktorú v zásade akceptuje aj ústavný súd. Najvyšší súd sťažovateľovi primeraným spôsobom vysvetlil, že nie je skutkovým súdom a že samotné nesprávne právne posúdenie veci, ktoré vytyka krajskému súdu, nezakladá prípustnosť dovolania. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že

záver najvyššieho súdu nemožno považovať za svojvoľný či neodôvodnený, a ani za taký, ktorý by popieral účel a zmysel dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Preto aj v tejto časti bolo namieste sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

16. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ svoju sťažnosť v podstate opiera o rovnaké argumenty, aké uviedol v dovolaní proti napadnutému uzneseniu krajského súdu. V súvislosti s uvedeným ústavný súd pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva. Pokiaľ sa sťažovateľ s právnym názorom najvyššieho súdu v otázke akceptácie vyslovenej neprípustnosti ním podaného dovolania nestotožňuje, ústavný súd poukazuje na to, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je zásadne otázkou zákonnosti a jej riešenie spravidla nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľom označených základných práv (IV. ÚS 238/07), ak všeobecný súd postupoval v súlade so zákonom a neporušil pritom ústavnoprosné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Na základe uvedeného, ako aj so zreteľom na argumentáciu sťažovateľa v sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemožno prijať záver o takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a v sťažnosti označenými právami sťažovateľa, na základe ktorej by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné reálne dospieť k záveru o porušení týchto práv. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

17. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že v predmetnom konaní bolo postupom konajúcich súdov porušené jeho základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd primerane k odôvodneniu tejto časti sťažnosti sťažovateľa (kvalifikovane zastúpeného advokátom) uvádza, že sťažovateľ namietané porušenie uvedených základných práv konkrétne nijako neodôvodnil, a preto sťažnosť v tejto časti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí odmietol.

18. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v petite jeho sťažnosti, ktoré sú viazané na to, že sťažnosti by bolo vyhovené (zrušenie rozhodnutí všeobecných súdov, náhrada trov konania, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a ďalšie). Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o navrhovanom dočasnom opatrení (odklade vykonateľnosti) nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. februára 2012